

Harald Børstings 1. maj-tale

Taler

Harald Børsting
LO-sekretær

Dato

1. maj 2005

Omstændigheder

Arbejdernes internationale kampdag

Tak for invitationen. Det er en fornøjelse at være blandt jer.

Der er altid noget glædeligt over 1. maj. Det er en af de dage i året, jeg ser mest frem til. Som regel er vejret godt, og under alle omstændigheder, så er sommeren på vej. Vi går mod lysere tider sagde vi, da jeg var barn.

Noget af det, jeg har lagt mærke til, er, hvordan 1. maj-traditionen har overlevet og er fulgt med tiden. Der kommer fortsat masser folk til 1. maj og hygger sig over en øl eller to. Ungerne kan også være med, der bliver leget og solet – hvis vejret er til det. Ind i mellem oplever jeg endda også, at folk diskuterer lidt politik eller forhold på arbejdspladsen med hinanden.

Jeg synes, det er fint. For 1. maj er en festdag.

Det er her, vi skal glædes over resultatet af de kampe og den indsats i over hundrede år, som har ført os frem til, hvor vi er i dag. Og lad mig lige sige, hvad det er, jeg mener.

Den 1. maj 2005

Vi er et af verdens rigeste samfund (nr. 5 faktisk). Vi er et af de lande med højest beskæftigelse i verden. Og så er vi samtidig det land i verden, hvor der er mindst forskel på rig og fattig.

Vi har større økonomisk retfærdighed end Sverige! Ja, faktisk har vi slet ikke ”rigtige” fattige tilbage (der sulter og tørster og alt det der. Når vi ser på et livsforløb, er der ingen, som forventes at få en levestandard under det halve af

gennemsnittet).

Vores succès forpligter!

For det første skal vi være parate til at gå foran internationalt. I flere lande – Frankrig, Sverige, Finland og Tyskland – er man meget optagede af, hvordan det er lykkedes os at have høj beskæftigelse og en retfærdig fordeling på samme tid. Det skal vi være stolte af og parate til at fortælle om. Vi skal også være forrest i kampen for rettigheder og social retfærdighed i den tredje verden. Vores stærke fagbevægelse skal løfte sin del af opgaven.

Og herhjemme indebærer det nok, at vi snarest skal få fjernet VK-regeringens og Dansk Folkepartis usympatiske nedskæringer i ulandsbistanden.

For det andet skal vi ikke hvile på laurbærrene. Globalisering og ny teknologi stiller krav om, at vi forandrer os. Forandring er nødvendig for at bevare det, vi værdsætter: høj velstand og retfærdighed. Hver mand og kvinde skal være kaptajn i sit eget liv. Det er det, vi vil. Og det er det, vi har nået for de fleste.

Nogle siger, at udviklingen uundgåeligt betyder, at der falder flere af ”mulighedernes tog”. Det tror jeg ikke en døjt på. Vi har vist – igennem 100 år – at vi kan omstille os og skabe endnu større retfærdighed, selv om samfundet ændrer sig. Vi skal gå den anden vej og sætte os bedre mål. Alle skal have billet til ”mulighedernes tog”. Det er målet.

Når vi får besøg fra udlandet, så spørger de til det, man populært kalder vores ”flexicurity-model”. Kort sagt, hvordan kombinerer man tryghed og forandring. Vi kender selv svaret: Mange skifter job, og vi har ikke den store ansættelsestryghed i overenskomsterne. Men samtidig giver det en fleksibilitet i den anden ende. Virksomhederne er hurtige til at tage folk ind, hvis de forventer nye ordrer, og derfor har vi ikke så mange langtidsledige som i andre lande.

Det har også stor betydning, at de fleste almindelige lønmodtagere kan få en støtte, når de bliver arbejdsløse, som ikke tvinger dem til at gå fra hus og hjem. Og sidst, men ikke mindst, har vi en aktiv arbejdsmarkedspolitik med vægt på jobtræning og uddannelse til ledige, som ikke hurtigt finder nye job.

Selv om vores system frembringer en høj grad af tryghed under forandring og

beundres i udlandet, kan og skal vi på en dag som i dag også tænke på, hvordan det kan blive bedre.

Vi skal f.eks. stille flere krav til virksomheder, der er ved at flytte produktion til udlandet.

Det skal være økonomisk velbegrunder. Nogle gange får man indtryk af, at udflytning i høj grad er et modefænomen, og hvis den vigtigste årsag er, at virksomhedsledere gerne vil hoppe med på vognen, så de kan prale med deres beslutsomhed i deres VL-grupper, så er jeg betænkelig. For det bliver verden ikke rigere af.

Men selvfølgelig er der tilfælde, hvor det er velbegrunder. Her må jeg sige, at så skal virksomhederne i hvert fald opføre sig ordentligt i de lande, de fremover vil producere i. Det vil sige at tage lønmodtagerrettigheder og retten til at organisere sig alvorligt. Og medvirke til en bæredygtig udvikling i lokalsamfundet.

I den forbindelse vil jeg gerne sige, at de statsfonde, som hjælper virksomhederne med at lave arbejdspladser i Østeuropa og den 3. verden nødvendigvis må gå forrest i forhold til at stille sådanne krav. Det gør man ikke i dag. Vi så det med Poldanorsagen, hvor danske svinebaroner med statsmidler i ryggen lod gyllen flyde frit i Polen. Og den seneste udvikling i Industrialiseringsfonden for udviklingslande tyder på, at man har forelsket sig i rollen som investor i fabriksbyggeri i det østlige Kina, hvor man i forvejen oplever noget nær verdenshistoriens største jobfremgang. Det lugter hverken af bæredygtighed, social retfærdighed eller en hånd til Afrika.

Herhjemme skal der ske ordentlig varsling af medarbejderne, så de har muligheder for at omstille sig. Processen skal foregå i tæt samspil med tillidsrepræsentanterne og fokusere på at stille de fornødne muligheder til rådighed for efteruddannelse og omskoling, så der bliver maksimal chance for at få et nyt job. Det har langt fra været tilfældet i alle virksomheder, og derfor blev vi nødt til ved overenskomstforhandlingerne at sikre rettigheder til efteruddannelse for de medlemmer, der mister deres job ved større lukninger. Vi er startet med ret til 2 ugers uddannelse, som også kan afholdes umiddelbart efter man er afskediget (som evt. skal lægges til de 6 uger, vi har i dagpengesystemet). Jeg vil tro, der kommer mere af den slags.

Vi har også krav til samfundet

Jeg er stolt af den aktive arbejdsmarkedspolitik i international sammenhæng, men de seneste år – under Claus Hjort Frederiksen – er det gået den gale vej. Beskæftigelsesministeren har været mere interesseret i billig aktivering, der kan pynte på jobstatistikkerne, end at give folk, der har mistet deres job, reelle muligheder på arbejdsmarkedet.

Ønsket om at pynte på tallene har været så stort, at ministeren rent ud sagt har presset Arbejdsformidlingen til at begå lovbrud. Det har vi fået bevis for nu med rigsrevisionens rapport.

Job med statsstøtte har nærmest eksploderet, mens stadig flere ledige har måttet se, at deres berettigede krav om opkvalificering og dygtiggørelse – når dørene på det almindelige arbejdsmarked har været lukket – er blevet afvist.

Den udvikling skal vendes.

Jeg er også skuffet over, at man ikke har indfriet de løfter, man gav i valgkampen om at hjælpe de slagteriarbejdere, der mistede deres job i Hjørring. Hvornår kommer de penge, man har lovet, og hvornår ser de nye arbejdspladser opstå.

Først mistede vi 50.000 gode arbejdspladser under VK- regeringen. Så blev der valgkamp, og pludselig ville beskæftigelsesministeren gøre alt muligt for at hjælpe slagteriarbejderne. Og så når valget er overstået, sker der ingenting. Det er altså ikke i orden. For at sige det på jysk.

Et andet sted, hvor regeringen har svigtet, har ramt tusinder af de unge, som vi andre skal leve af i fremtiden.

Man har lukket skolepraktikken på 8 uddannelser, og så har man ligefrem smidt unge ud af den uddannelse, de var begyndt på.

Før var det arbejdsgiverne, som betalte for skolepraktikken, men regeringen har besluttet, at regningen skal sendes et andet sted hen, så virksomhederne kan spare penge. Nu bliver den unge, som ønsker at blive håndværker eller butiksassistent, der skal betale prisen.

Tænk, hvis man behandlede akademikere på samme måde: lod dem starte på universitetet, og så pludselig smed dem ud på uddannelserne. Der ville lyde et ramaskrig.

LO vil sørge for, at det også lyder højt for regeringen, at den har taget fejl. I valgkampen kørte en skraldebil rundt efter Anders Fogh med billeder af unge, der var smidt ud af deres uddannelse. Og i dag på 1. maj minder vi den endnu en gang om denne tåbelige vederstyggelighed.

(Afsnit fra Rune: I stedet for en god faglig uddannelse tilbyder regeringen nu de unge en kort uddannelse på halvandet år. Nu kan de unge blive kabeltrækkere i stedet for elektrikere, og i stedet for tømrer kan de blive gipspladeopsættere.)

I en tid, hvor vi skal uddanne os, stopper man uddannelsesforløb. I en tid, hvor etniske grupper blandt de unge står bagest i køen til praktikpladser, begrænser man deres muligheder for at blive udlært arbejdskraft på det danske arbejdsmarked. Regeringen vil så gerne kæmpe mod den negative sociale arv. Men når unge indvandrere forsøger at dygtiggøre sig, slår man hånden af dem.

Strukturreformen, som Folketinget nu er i færd med at gennemføre, har mange gode elementer. Men på arbejdsmarkedet har den desværre udviklet sig til en vildfarelse. Kommunerne får større indflydelse på tilrettelæggelsen af beskæftigelsespolitikken, og det gavner ikke, når arbejdsmarkedet for de fleste rækker ud over kommunegrænsen. Mange bor i een kommune – og arbejder i en anden. De er på et regionalt arbejdsmarked. Nogle holder øje med jobmulighederne i andre dele af landet, og de er på et nationalt arbejdsmarked. Og så er der oven i købet en gruppe (som bliver større og større), der leder efter job internationalt.

Det er helt skævt: Mens arbejdsmarkedet bliver større, gør vi de enheder, der skal skaffe job, mindre. Det bliver heller ikke bedre af, at kommunerne hidtil har været meget karrige med at give de ledige uddannelses tilbud. Som ofte aktiveres borgerne som billig arbejdskraft i kommunens egne institutioner, og det kommer man sjældent i almindeligt arbejde af – viser statistikkerne.

Vi risikerer faktisk at få flere ledige de kommende år, hvis Folketinget ikke får rettet op på tingene her i sidste øjeblik. Det er mit håb, at regeringen vil lægge

vægt på at få Socialdemokraterne med i denne her del af strukturreformen, og at det giver mulighed for at fjerne de værste fejlskud. Det fortjener de ledige.

Til sidst kan jeg ikke undgå at komme lidt ind på den politiske udvikling. Socialdemokraterne tabte valgte, og det er vi ikke glade for. Nogle siger, at det var fagbevægelsens skyld, fordi vi ikke gav penge til partiet. Det er altså ikke rigtigt. LO gav ikke færre penge end i 2001 eller 1998, fordi vores beslutning om at afvikle partistøtten indeholdt en overgangsordning, så partiet fik samme muligheder for at føre valgkamp som tidligere.

Og så tror jeg altså, at vi skal holde op med at overvurdere betydningen af økonomisk partistøtte. Jeg kan ikke lade være med at tænke, at hvis det virkelig var rigtigt, at LO med ekstra 20 mio. kr. kunne købe 5 pct. af vælgerne, så Socialdemokraterne fik over 30 pct. af stemmerne; jamen så ville jeg såmænd være parat til at købe 25 pct. mere for 100 mio. kr.!

Men ærlig talt. Det holder jo ikke.

Nu må vi se at komme videre. Med urafstemningen hos Socialdemokraterne er luften blevet rensset, og vi har fået en partiformand, der er parat til fordomsfrit at diskutere fremtidens udfordringer og dermed give svar på de spørgsmål, som almindelige mennesker stiller til politikerne. Det er positivt.

I løbet af blot to uger har vi fået en frisk diskussion af børnecheck, folkepension og efterløn.

LO har ikke de store problemer med at begrænse børnechecken for de rigeste familier. Og det har jeg noteret mig, at de heller ikke selv har ... Derimod bliver det noget vanskeligere at diskutere de fremtidige rammer for, hvordan man trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet og bliver pensionist.

Der er mange bolde i luften, og vi skal give os god tid til at diskutere og endnu bedre tid til at tingene bliver ændret. Der skal ikke komme en tyv om natten, og alle, der har disponeret i tillid til den nuværende efterlønsordning, skal kunne stole på, at der ikke bliver rokket ved deres grundlag.

Hvad skal der så ske om 25 år. Ja, ærlig talt, verden forandrer sig, og så må systemerne jo følge efter, hvis vi skal bevare de grundlæggende værdier, jeg talte

om indledningsvist.

Når vi bliver ældre, skal flere selvfølgelig arbejde længere, ellers hænger tingene ikke sammen. Samtidig skal der fortsat være plads til, at mennesker, der er kommet tidligt ud på arbejdsmarkedet og har kæmpet med nedslidende job i årtier, kan træde af på en værdig måde.

Omvendt ser jeg ingen grund til, at højtlønnede – der i forvejen har meget store frihedsgrader til at bestemme, hvornår de vil trække sig tilbage – skal have mere i folkepension end arbejderne. Det har Anders Fogh fået gennemført, da han fik flertal for, at personer, der trækker sig tilbage som 70-årige, skal have væsentlig mere end de almindeligt dødelige, der bliver folkepensionister som 65-årige. Det skal vi have rullet tilbage, så vi har en folkepension for folket – og ikke for de rigeste. Jeg håber, at vi holder fast de grundlæggende værdier som målsætningen for de kommende diskussioner. Og at vi finder kreative løsninger, så vi også om 25 år har et af verdens rigeste samfund med en høj beskæftigelse og den mest retfærdige fordeling af muligheder og goder.

God første maj!

Kilde

Udlånt af Arbejdersmuseet & Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv

Kildetype

Digitalt manuskript

Tags

1. maj-tale, Fagbevægelsen

Relateret

1. maj 2005

1. maj 2005

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/harald-boerstings-1-maj-tale-2005>